

Erkki Keldo
Majandus- ja tööstusminister
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie: 09.12.2025 nr 2-5/69_2025

Võrdse kohtlemise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

Austatud Erkki Keldo

Saatsite kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks võrdse kohtlemise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*).

Toetan esitatud eelnõud ning tunnustan Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit hea kaasamise ja koostöö eest eelnõu koostamisel. Toon siiski järgnevalt välja mõned murekohad, millele tähelepanu pöörata.

Eelnõus toodud muudatuste ajendiks on Euroopa Liidus vastuvõetud direktiivid 2024/1499 ja 2024/1500 (edaspidi *direktiivid*), mis tuleb Eesti õigusesse üle võtta hiljemalt 19. juuniks 2026. Direktiivide eesmärgiks on tõhustada inimeste kaitset diskrimineerimise eest ja tõhustada ka õiguskaitsevõimalusi diskrimineerimise toimumise korral. Nimetatud eesmärkide saavutamiseks laiendatakse võrdõigusasutuste (Eesti kontekstis siis soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku) ülesandeid märgatavalt. Direktiivide nõuetele vastamine eeldab voliniku kantseleilt sealhulgas ka uute pädevuste arendamist.

Samas eelnõu seletuskirja 7. osas märgitakse, et seaduse rakendamisega kaasnevate kulude rahastamisvajadus alates 2027. aastast tõstatatakse 2027. aasta riigieelarve ja 2027–2030 riigi eelarvestrateegia protsessis.

Soovin juhtida tähelepanu, et direktiivide artikkel 4 kohaselt tuleb liikmesriikidel tagada võrdõigusasutustele piisavad ressursid, mis on

vajalikud kõigi tema ülesannete tõhusaks täitmiseks ja pädevuste tulemuslikuks teostamiseks tunnuste puhul ja valdkondades, mis on reguleeritud võrdse kohtlemise direktiivides (79/7/EMÜ, 2000/43/EÜ, 2000/78/EÜ ja 2004/113/EÜ).

Pean väga oluliseks, et riik annab kindluse, et võetud kohustuste sisuliseks täitmiseks vajalikud ja piisavad ressursid volinikule on tagatud.

Eelnõuga antakse volinikule pädevus osaleda eri rollides tsiviil- ja halduskohtu- või haldusmenetluses (seletuskiri lk 11).

Selles osas teen täiendavalt kaks ettepanekut. Esmalt teen ettepaneku täiendada eelnõu viisil, et volinik saaks sarnaselt tsiviil- või halduskohtumenetlustes sätestatule anda eksperdina arvamuse ka töövaidluskomisjonis läbiviidavas menetluses.

Teiseks toon välja, et olen varasemalt teinud ettepaneku (kiri nr 2-5/28_2023 Sotsiaalministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise seaduse ühendamise teemal, 02.08.2023) sätestada eelnõus voliniku õigus pöörduda Eesti Vabariigi nimel hagiga kohtusse diskrimineeritud isikute kollektiivseid huve kahjustava tegevuse lõpetamiseks, sellisest tegevusest hoidumiseks ning tehtud kahju hüvitamiseks. Kollektiivseid huve kahjustav tegevus on mis tahes tegu, mis riivab määratlemata arvu diskrimineeritud isikute ühiseid huve ja on vastuolus võrdse kohtlemise seadusega.

Eelnõus ei ole selle ettepanekuga arvestatud. Seletuskirjas põhjendatakse, et kollektiivsete huvide kaitse hagide süsteem ei ole Eesti õigusruumile omane. Samas mööndakse, et tegemist ei ole siiski Eesti õigussüsteemile täiesti võõra lähenemisega, tuues näiteks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti, kel on tarbijakaitse seaduse § 21 lõike 2 punkti 6 kohaselt õigus nõuda maakohtu kaudu tarbijate kollektiivseid huve ebamõistlikult kahjustavate tüüptingimuste ja ebaausate kauplemissvõtete kasutamise keelamist ning tarbija õigusi rikkuva muu tegevuse lõpetamist. Tarbijakaitse seaduse § 64 kohaselt võib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet pöörduda Eesti Vabariigi nimel hagiga maakohtusse.

Nimetatud õiguse andmine volinikule oleks oluline võimalus võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamiseks ja ohvrite õiguste kaitseks juhtudel, kus ühise huviga diskrimineerimisohvreid on määratlematu arv. Olukorrad, kus selline õigus rakendust leiaks ning parandaks võrdse kohtlemise seaduse rakendamist, on aastate lõikes olnud mitmeid. Üheks näiteks võib tuua süsteemse algoritmipõhise värbamissüsteemi, mille tõttu teatud rühma kandidaadid ei pääse isegi konkursile. Sellisteks gruppideks võivad olla näiteks puuetega inimesed ning vanemad inimesed.

Teen ettepaneku kaaluda veelkord võimalust sätestada eelnõus voliniku õigus pöörduda Eesti Vabariigi nimel hagiga kohtusse diskrimineeritud isikute kollektiivseid huve kahjustava tegevuse lõpetamiseks.

Lisaks veel tehniline tähelepanek. Volinikule tekib kohustus vastu võtta igal aastal uuendatav nelja-aastane tööprogramm ja aastane tegevuskava ning avaldada need oma veebilehel hiljemalt 31.12. Arvestades seaduse kavandatavat jõustumistähtaega 19.06.2026, siis nimetatud kohustus saaks jõustuda alles 2027.aastal.

Lugupidamisega,

Christian Veske

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik

/allkirjastatud digitaalselt/